[2018] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1015

ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ

ਬਨਾਮ

ਮੈਸਰਜ਼ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸਿਵਐਮਵੀਆਰ (ਜੇ.ਵੀ.)

(2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 458)

ਫਰਵਰੀ 23, 2018

[ਏ. ਕੇ. ਸੀਕਰੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ – ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ - ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਇਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ 'ਨੋਟ' - ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ – ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ - ਸੜਕਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ - ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ 'ਕੀਮਤ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਫਾਰਮੂਲੇ' ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਪ-ਖੰਡ 70.3 'ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ' ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕੀਮਤ ਸਮਾਯੋਜਨ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਰਮੂਲਾ' ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੱਤ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਖਾਸ ਕੀਮਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਿਰਫ 4 ਹਿੱਸਿਆਂ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ, ਵੇਰੀਏਬਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ x%, y%, z% ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ - ਉਪ-ਖੰਡ 70.3 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (xi) ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਨੋਟ' ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ x, y, z ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮਿੰਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ ਜੋ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਬਿਟੂਮੇਨ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ - NHAI ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਅਧਾਰ ਦਰ (ਅਰਥਾਤ ਬੋਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ

ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਦਰ) ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਖਾਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਦਰ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗੀ - ਵਿਵਾਦ ਸਮੀਖਿਆ ਬੋਰਡ (DRB) NHAI ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ - NHAI ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਾ 34, 1996 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ - ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਖਾਰਜ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ: ਕੀਮਤ ਸਮਾਯੋਜਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਜੋ ਕਿ ਲੇਬਰ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਸੀਮਿੰਟ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਸਟੀਲ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਸਪੇਅਰ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਬਿਟੂਮੇਨ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਆਦਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਪੁਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਠੇਕੇ ਦੇ ਅਮਲ ਦੌਰਾਨ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਕਤ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਕਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਵੱਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਯੋਜਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇਹ ਸਮਾਯੋਜਨ ਠੇਕੇਦਾਰ ਬੋਲੀਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਧਾਰ ਮੁੱਲ/ਦਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਟੂਮੇਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਮਤ ਸਮਾਯੋਜਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਅਧਾਰ ਦਰ ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 - ਸੈਕਸ਼ਨ 34।

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ: 1.1 ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ (ਸੀ.ਓ.ਪੀ.ਏ.) ਦੀ ਖੰਡ 70 ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਖੰਡ 70.3(v) ਬਿਟੂਮਨ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਖੰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ

ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਕਮੀ ਲਈ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ:

$$"Vb = 0.85 \times Pb/100 \times R_1 \times (Bi - Bo)/Bo"$$

ਵੀਬੀ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਕਮੀ ਹੈ ਬਿਟੂਮੇਨ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪੀਬੀ ਕੰਮ ਦੇ ਬਿਟੂਮਨ ਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ R_1 ਕੰਮ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ ਹੈ। ਬੀ.ਆਈ. ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ/ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੋਲੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰੌਨੀ/ਹਲਦੀਆ ਵਿਖੇ ਆਈ.ਓ.ਸੀ. ਡਿਪੂ ਵਿਖੇ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਔਸਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਚੂਨ ਕੀਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੇਸ ਰੇਟ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਬੇਸ ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 14-16) [1029-ਈ-ਐਫ, ਜੀ-ਐਚ; 1030-F-ਜੀ, ਜੀ]

1.2 Pb = X% ਦੀ ਗਣਨਾ NHAI ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਗਣਿਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"Pb = Quantity of Bitumen consumed during the month x base rate of bitumen x 100

Total Work done during the month of x BOQ rates."

[ਪੈਰਾ 18] [1031- ਬੀ-ਸੀ]

1.3 ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੇਬਰ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਸੀਮੈਂਟ, ਸਟੀਲ ਆਦਿ

ਲਈ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਗ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਕਮੀ। ਇਸ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸਫਲ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਟੈਂਡਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਬੇਸ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਜੋ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੇਬਰ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਸੀਮੈਂਟ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਸਟੀਲ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਸਪੇਅਰਜ਼ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਬਿਟੂਮਨ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਆਦਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਕਤ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਕਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਬੇਸ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 25, 26) [1037-ਸੀ-ਈ, ਐਫ-ਐਚ; 1038-ਏ-ਬੀ]

1.4 ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦਾ ਵੀ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਮੇਂ ਬੇਸ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਖੰਡ 70. 3 (xi) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਰਤ, ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਸਪੇਅਰਜ਼, ਅਤੇ ਪੀ.ਓ.ਐਲ. (ਪੈਟਰੋਲ, ਤੇਲ ਅਤੇ ਲੁਬਰਿਕੈਂਟਸ) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 20%, 20% ਅਤੇ 10%। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ

ਕਿ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਵੇਰੀਏਬਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੱਤਵਾਂ ਭਾਗ 'ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ' ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਇਹ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਕਾਇਆ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ 50-(x +y+z)" ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ x, y ਅਤੇ z ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ 50% ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਦੋਂ ਫਾਰਮੂਲੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ x, y ਅਤੇ z ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ 50% ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 27,28) [1038-ਸੀ-ਐਫ]

1.5 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ (ਸੀ.ਓ.ਪੀ.ਏ.) ਦੀ ਉਪ-ਖੰਡ 70.3 (xi) ਅਧੀਨ ਨੋਟ ਵਿੱਚ "ਅਸਲ" ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਲਾਗਤ ਨਾਲ। ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ x, y, z ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਅੰਤਰਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬੇਸ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਵਧੇਰੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਸਮੀਖਿਆ ਬੋਰਡ (ਡੀ.ਆਰ.ਬੀ.) ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। [ਪਾਰਸ 29, 30] [1039-ਬੀ-ਸੀ]

1.6 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਨੇ ਇੱਕ ਫਾਰਮੂਲਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਸ ਲਾਗਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੀਮਤ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦੋ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਬੇਸ ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ

ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਾਰਕ (x, y ਅਤੇ z) ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਕਾਰਕ **b1**-bo/bo ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ। ਇਸ ਨੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੇਸ ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀਮਤ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ 'ਤੇ ਕੀਮਤ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਦੀ ਗਣਨਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਸੀ। ਡੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਾਫ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 31, 33] [1040-ਜੀ; 1041-ਡੀ -ਐਫ]

1.7 ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਟੂਮਨ ਦੇ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਬੇਸ ਰੇਟ ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ. [ਪੈਰਾ 35] [1043-ਐਫ-ਜੀ]

1.8 ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀਆਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੋਵਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਇਨਾਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੱਕੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਤੀਜੇ ਇਹ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਬਿਟੂਮਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ (ਵਾਂ) ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਦੁਬਿਧਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੀ ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996

ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਯੰਤਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਜੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਜੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕੋ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਚਾਹੇ ਉਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਲੰਬਿਤ ਪਏ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ਼ੂ ਐਸਟੋਪੇਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗਾ। (ਪਾਰਸ 13, 36 ਅਤੇ 37) [1026-ਸੀ-ਡੀ; 1043-ਐਚ; 1044-ਏ-ਐਫ]

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਕੋਲਾ ਕਾਰਬਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (2006) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 445; ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ

(2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 49; ਭਾਖੜਾ ਬਿਆਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਵਿਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 701: [2010] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 462; ਭਾਨੂ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਅਰਚਨਾ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2005) (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 787: [2004] 6 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1104; ਗੋਧਰਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸਿਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1975) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 199 ; ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਮੋਹਨਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 313 -ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

(2006) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 445	**ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ**	**ਪੈਰਾ 21**
(2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 49	**ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 21**
[2010] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 462	**ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ**	**ਪੈਰਾ 21**
[2004] 6 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1104	**ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 24**
(1975) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 199	**ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ**	**ਪੈਰਾ 24**
(2009) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 313	**ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 24**

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 458।

1211 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ 2016 ਦੇ ਮਿਤੀ 16.09.2016 ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2013 ਓ.ਐਮ.ਪੀ. (ਸੀ.ਓ.ਐਮ.) ਨੰਬਰ 1211 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਐਫ.ਏ.ਓ. (ਓ.ਐਸ.) (ਸੀ.ਓ.ਐਮ.) ਨੰਬਰ 81 ਵਿੱਚ ।

ਨਾਲ

2018 ਦੇ ਸੀ. ਏ. ਨੰਬਰ 459 ਅਤੇ 460।

ਐਨ.ਕੇ. ਕੌਲ, ਪੀ.ਐਸ. ਪਟਵਾਲੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ., ਐਸ. ਨੰਦਕੁਮਾਰ, ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਨੁਪ੍ਰਿਆ ਗੁਪਤਾ, ਐਸ. ਸਰਨਕੁਮਾਰ, ਰਾਮ ਧਨ ਸਿੰਘ ਨਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਿਕਾਨੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਗਮ ਕੁਮਾਰ ਝਾਅ, ਮਨੀਸ਼ ਕੇ. ਬਿਸ਼ਨੋਈ, ਦੇਵਾਂਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇਲਾ ਹਲਦੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਸ਼ਿਕਾ ਵਰਮਾ, ਅਰਚਿਤ ਉਪਾਧਿਆਏ, ਐਸ. ਗੁਰੂਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ, ਕੇ. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ, ਅਮਿਤ ਜਾਰਜ, ਉਦਿਤ ਗੁਪਤਾ, ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਝਾਅ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਧਰੀ, ਵਕੀਲ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ

ਏ.ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਜੇ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀਆਂ ਲੀਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਐੱਨ. ਐੱਚ. ਏ. ਆਈ.) ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ 'ਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਹ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਸੜਕਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਠੇਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਰਮ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ (ਸੀ.ਓ.ਪੀ.ਏ.) ਦੀ ਉਪ- ਖੰਡ 70.3 ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਫਾਰਮੂਲਾ

ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਜੈਨਰਿਕ ਐਫ.ਆਈ.ਡੀ.ਆਈ.ਸੀ. ਨਿਰਮਾਣ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਮਾਡਲ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ, ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ਕੰਮ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ/ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬੋਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਨਪੁੱਟ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਮਤ ਵਾਧਾ / ਭਿੰਨਤਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ/ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਵਿੱਤੀ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਬੀਓਕਿਊ (ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਬਿੱਲ) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਇਕਾਈ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਨੁਮਾਨਤ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈਹਰੇਕ ਬੋਲੀਦਾਤਾ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਦਰਾਂ/ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਸ ਯੂਨਿਟ ਰੇਟ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ 'ਜਾਂ ਬੀਓਕਿਊ ਰੇਟਾਂ/ਕੀਮਤਾਂ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਪ-ਖੰਡ 70.3 ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਸੱਤ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਮਹੀਨੇ-ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਅੰਤਰਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਪ- ਖੰਡ 70.2 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 70.3 ਵਿੱਚ ਗਿਣੇ ਗਏ ਸੱਤ ਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਬੋਲੀ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਸੱਤ ਭਾਗ ਲੇਬਰ, ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਸਪੇਅਰਜ਼, ਪੈਟਰੋਲ, ਤੇਲ ਅਤੇ ਲੁਬਰੀਕੇਂਟਸ ਪੀ.ਓ.ਐਲ.), ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ, ਸਟੀਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੰਪੋਨੈਂਟ/ਸਮੱਗਰੀ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ BOQ ਰੇਟ ਜਾਂ ਬੇਸ ਯੂਨਿਟ

ਰੇਟ/ਕੀਮਤਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ (BOQ) ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਸਤੂ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਦਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਪ- ਖੰਡ 70.3 (xi) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਸੱਤ ਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਸ ਰੇਟਾਂ/ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ।

2. ਵਿਵਾਦ ਉਪ- ਖੰਡ 70.3 (xi) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

(a)	ਲੇਬਰ-ਪੀ.ਆਈ.	20%
(b)	ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਸਪੇਅਰਜ਼ - ਪੀ.ਪੀ.	20%
(c)	ਪੀ.ਓ.ਐਲ.-ਪੀ.ਐੱਫ.	10%
(d)	ਬਿਟੂਮਨ-ਪੀ.ਬੀ.	x%
(e)	ਸੀਮਿੰਟ-ਪੀ.ਸੀ	y%
(f)	ਸਟੀਲ-ਪੀ.ਐੱਸ.	z%
g)	ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ - ਪੀ.ਐਮ.	50 – (x+y+z) %
	ਕੁੱਲ:	100%

(ਨੋਟ: x, y, z ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ)

3. ਸਾਰਾ ਵਿਵਾਦ ਉਪਰੋਕਤ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਪ- ਖੰਡ 70.3 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (xi) ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਨੋਟ' ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਹੈ ਕਿ x, y, z ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ ਜੋ ਅੰਤਰਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਬੇਸ ਰੇਟ (ਭਾਵ ਬੋਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਦਰ) ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਗਤ ਹੈ।

4. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਦਰ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੇਸ ਰੇਟ ਲੈਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

5. ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ 2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 458 ਤੋਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸਿਵ ਐਮ.ਵੀ.ਆਰ. (ਜੇ.ਵੀ.) ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੈ।

ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕੰਮ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2005 ਵਿੱਚ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਐਚ. -28 ਦੇ ਗੋਪਾਲਗੰਜ -ਮੁਜ਼ੱਫਰਪੁਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ 402.00 ਤੋਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ 440.00 ਤੱਕ ਚਾਰ ਮਾਰਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਠੇਕਾ ਪੈਕੇਜ ਨੰਬਰ LMNHP-EW-II- (WB-10) ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਲਈ ਸੱਦਾ ਜਾਰੀ

ਕੀਤਾ ਸੀ। । ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬੋਲੀਦਾਤਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਬੋਲੀ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ 263,97,29,718/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ 263 ਕਰੋੜ 97 ਲੱਖ 29 ਹਜ਼ਾਰ ਸੱਤ ਸੌ ਅਠਾਰਾਂ ਰੁਪਏ) ਦੇ ਠੇਕੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬੇਸ ਰੇਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਮਤ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀ.ਓ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਉਪ-ਖੰਡ 70.3(vii) ਅਨੁਸਾਰ XYZ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਗਤ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਇਆ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2008 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਆਈ.ਪੀ.ਏ. 9 ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਸਮੇਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਕੋਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਸੀ। ਟੀਮ ਲੀਡਰ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦਾ ਸਾਰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 2 ਸਤੰਬਰ, 2008 ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਸੀ.ਓ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਉਪ- ਖੰਡ 67.1 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਡੀ.ਆਰ.ਬੀ. (ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਬੋਰਡ) ਤੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਲਈ ਭੇਜਿਆ।

6. ਡੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਮਿਤੀ 4 ਜਨਵਰੀ, 2009 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਡੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ.ਓ.ਪੀ.ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ:

ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ 1- 24,93,52,493/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ।

ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ 2- ਵਿਆਜ- ਪਿਛਲਾ ਵਿਆਜ, ਪੇਂਡੀਟਾਈਲਾਈਟ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ।

ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ 3- ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਲਾਗਤ।

7. ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਿਤੀ 7 ਅਗਸਤ, 2013 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ) ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਾਰਾ ਵਿਵਾਦ ਉਪ-ਧਾਰਾ 70.3 (xi) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਚਲਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗਤ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ 'ਬੇਸ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦਾ ਤੱਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਭਾਵ ਕੰਟਰਾ ਪ੍ਰੋਫੈਰੈਂਟਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਵੀ ਲਾਗਤ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਉਸ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਜਿਸ ਨੇ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

8. ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਰਾਏ 'ਚ ਕੀਮਤ ਬਦਲਾਅ ਫਾਰਮੂਲੇ 'ਚ Pb ਜਾਂ Pc ਜਾਂ Ps ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਸਲ ਖਰਚ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਅਤੇ ਜੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪੈਰਾ 1.1(g)(1) 'ਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਲਾਗਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਜਾਣੂ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ XYZ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 70.3 (viii) ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨੋਟ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਣਨਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹਨ। XYZ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ "ਨੋਟਸ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

9. ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਨੂੰ 2013 ਦੇ ਓ.ਐਮ.ਪੀ. (ਕਾਮ.) ਨੰਬਰ 1211 ਵਜੋਂ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ.-ਵੀ.ਈ.ਈ. (ਜੇ.ਵੀ.) ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਫੈਸਲਾ ਉਕਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮਿਤੀ 17 ਦਸੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵੀ ਮਿਤੀ 10 ਮਾਰਚ, 2015 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜਤ ਪਟੀਸ਼ਨ

(ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.) ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 10 ਮਾਰਚ, 2015 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਟਿਕ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਾਂਗਯੋਂਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਡ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗਠਿਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਿਤੀ 14 ਦਸੰਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਕਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

11. ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਐਮ.ਵੀ.ਆਰ. (ਜੇ.ਵੀ.) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮਿਤੀ 23 ਅਗਸਤ, 2016 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ.-ਵੀ.ਈ.ਈ. (ਜੇਵੀ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਅੰਤਰ-ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 10 ਮਾਰਚ, 2015 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ 16 ਸਤੰਬਰ, 2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੀ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਐਮ.ਵੀ.ਆਰ. (ਜੇ.ਵੀ.) ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ।

12. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ.-ਵੀ.ਈ.ਈ. (ਜੇ.ਵੀ.) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ

ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ, ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਿਤੀ 10 ਮਾਰਚ, 2015 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਿਤੀ 10 ਮਾਰਚ, 2015 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ:

" 10. ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਇੱਕ ਅਸੰਭਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਕਤ ਨੋਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤੱਥ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

11. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਕੋ ਇਕ ਅਪਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਗਾੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੇਤੰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿਚ ਬਾਅਦ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ ਹੈ।"

13. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦੋ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ ਸਾਂਗਯੋਂਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਡ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ

ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ ਦੂਜੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀਆਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੋਵਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਇਨਾਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਕੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜੁੜੀ ਹੋਵੇ।

14. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ 70 ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਜਨਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

<u>“ਖੰਡ 70: ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ</u>

ਖੰਡ 70 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਟਾਓ, ਅਤੇ ਬਦਲੋ:

<u>ਉਪ- ਖੰਡ 70. 1: ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ</u>

ਉਪ- <u>ਖੰਡ</u> 60.1 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਦਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ

ਕਿਰਤ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਉਪਕਰਣਾਂ, ਪਲਾਂਟ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਲਈ ਹੋਰ ਇਨਪੁਟਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

<u>ਉਪ- ਖੰਡ 70. 2: ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਤਬਦੀਲੀਆਂ</u>

ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਗਿਰਾਵਟ ਲਈ ਪੂਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਯੂਨਿਟ ਦਰਾਂ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨਤਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

<u>ਉਪ- ਖੰਡ 70.3: ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਫਾਰਮੂਲੇ</u>

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਰਤ, ਸਮੱਗਰੀ, ਪਲਾਂਟ ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਉਪਕਰਣ, ਸਪੇਅਰਜ਼, ਬਾਲਣ ਅਤੇ ਲੂਬਰੀਕੇਂਟਸ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਕਮੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਭੁਗਤਾਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਰਕਮ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਕਾਰਕ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਏ) ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਤਾ, ਉਪ-। 70.6 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ;

ਬੀ) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਗਾਂ ਲਈ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਅਤੇ

c) ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਤੇ ਅਰਥ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

R = ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਗਾਊਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਗਾਊਂ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੀ ਲਾਗਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦਰਾਂ ਭਿੰਨਤਾ ਧਾਰਾਵਾਂ (51 ਅਤੇ 52) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਲਈ ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Ri = 'R' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ

Rf = ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ 'R' ਦਾ ਹਿੱਸਾ (ਪਹਿਲੀ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦਰਾਂ 'ਤੇ)

R = Ri + Rf

ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਗਿਰਾਵਟ ਲਈ ਪੂਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਯੂਨਿਟ ਦਰਾਂ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨਤਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

i) <u>ਲੇਬਰ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਲਈ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ</u>

xxx xxx xxx

ii) <u>ਸੀਮੈਂਟ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਲਈ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ</u>

xxx xxx xxx

iii) ਸਟੀਲ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਲਈ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ

xxx xxx xxx

iv) <u>ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਸਪੇਅਰਜ਼ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਲਈ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ</u>

xxx xxx xxx

v) <u>ਬਿਟੂਮਨ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਲਈ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ</u>

ਬਿਟੂਮੇਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਕਮੀ ਲਈ ਕੀਮਤ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

$Vb = 0.85 \times Pb/100 \times R_1 \times (Bi-Bo)/Bo$

VB = ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਕਮੀ।

Bo = ਬੋਲੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰੌਨੀ/ਹਲਦੀਆ ਵਿਖੇ ਆਈ.ਓ.ਸੀ. ਡਿਪੂ ਵਿਖੇ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਔਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Bi = ਬਰੌਨੀ/ਹਲਦੀਆ ਵਿਖੇ ਆਈ.ਓ.ਸੀ. ਡਿਪੂ ਵਿਖੇ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਔਸਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਚੂਨ ਕੀਮਤ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

Pb = ਕੰਮ ਦੇ ਬਿਟੂਮਨ ਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ

(vi) ਬਾਲਣ ਅਤੇ ਲੂਬਰਿਕੈਂਟਸ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲਨ

xxx xxx xxx

vi) ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲਨ

xxx xxx xxx

vii) <u>ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਲਈ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ</u>

xxx xxx xxx

xi) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਮੁਦਰਾ ਹਿੱਸੇ (RI) ਲਈ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਗੇ:

1.	ਲੇਬਰ – P1	20%
2.	ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਸਪੇਅਰਜ਼- Pp	20%
3.	ਪੋਲ- Pf	10%
4.	ਬਿਟੂਮਨ- Pb	X%
5.	ਸੀਮੈਂਟ- Pc	Y%
6.	ਸਟੀਲ- Ps	Z%

7.	ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ- Pm	50(X+Y+Z)%
ਕੁੱਲ		100%

(ਨੋਟ: X, Y, Z ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਬਿਟੂਮਨ ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ)

ਉਪ- ਖੰਡ 70.4: ਸੂਚਕਾਂਕ ਦੇ ਸਰੋਤ

xxx xxx xxx

ਉਪ- ਖੰਡ 70.5: ਆਧਾਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਸੂਚਕਾਂਕ

ਬੇਸ ਲਾਗਤ ਸੂਚਕਾਂਕ ਜਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਉਹ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਬੋਲੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਚਕਾਂਕ ਜਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਉਹ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਚਕਾਂਕ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਸੂਚਕਾਂਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਚਕਾਂਕ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ 'ਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ।

15. ਖੰਡ 70.3 (v) 'ਬਿਟੂਮਨ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਲਈ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਖੰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਕਮੀ ਲਈ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ:

"Vb=0. 85 x Pb/100 x R_1 x (Bi-Bo)/Bo"

16. ਪੀ.ਬੀ. ਕੰਮ ਦੇ ਬਿਟੂਮਨ ਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ R1 ਕੰਮ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ ਹੈ। Bi ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ/ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੋਲੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰੌਨੀ/ਹਲਦੀਆ ਵਿਖੇ ਆਈ.ਓ.ਸੀ. ਡਿਪੂ ਵਿਖੇ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਔਸਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਚੂਨ ਕੀਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੇਸ ਰੇਟ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ Bo ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਬੇਸ ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਖੰਡ 70.3(xi) ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਗਏ ਨੋਟ ਕਾਰਨ ਥੋੜ੍ਹਾ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਖੰਡ (xi) ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਰਤ, ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਸਪੇਅਰਜ਼ ਅਤੇ ਪੀ.ਓ.ਐਲ. (ਪੈਟਰੋਲ, ਲੇਬਰ ਅਤੇ ਲੂਬਰੀਕੇਂਟ) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 20%, 20% ਅਤੇ 10% ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ X% Y% ਅਤੇ Z% ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। X, Y, Z ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ ਜੋ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

17. ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ 'ਲਾਗਤ' ਸ਼ਬਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਲਾਗਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬਾਹਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਕੋਈ ਭੱਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਲਾਗਤ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ' ਉਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਸ

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਟੂਮਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਲ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਨੋਟ ਵਿਚ 'ਬੇਸ ਰੇਟ' ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਾਗਤ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਰਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਇਸ 'ਤੇ ਬੇਸ ਰੇਟ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬੇਸ ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਬਿਟੂਮਨ (X%) ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

"Vb = 0.85 x Pb/100 x Ri x (Bi – Bo)/Bo

(0.85 ਜੋ ਕਿ 85% ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 15% ਮੁਨਾਫਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ)

Vb = ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਕਮੀ।

Bo = ਬੋਲੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰੌਨੀ/ਹਲਦੀਆ ਵਿਖੇ ਆਈ.ਓ.ਸੀ. ਡਿਪੂ ਵਿਖੇ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਔਸਤ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ।

Bi= ਬਰੌਨੀ/ਹਲਦੀਆ ਵਿਖੇ ਆਈ.ਓ.ਸੀ. ਡਿਪੂ ਵਿਖੇ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਔਸਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਚੂਨ ਕੀਮਤ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

Pb=X%=ਕੰਮ ਦੇ ਬਿਟੂਮਨ ਭਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ।

18. Pb = X% ਦੀ ਗਣਨਾ NHAI ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਗਣਿਤਫਾਰਮੂਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

“Pb = Quantity of Bitumen consumed during the month x base rate of bitumen x 100

Total Work done during the month of x BOQ rates.”

19. ਉਪਰੋਕਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ R1 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਗਣਨਾ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਸ ਰੇਟ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਗਣਿਤ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਬੇਸ ਰੇਟ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਸ ਰੇਟ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗਿਣਤੀਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਦਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ X ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ । ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ X (ਬਿਟੂਮਨ) ਭਾਗ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਗਣਿਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਗਿਣਤੀਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਜਕ ਵਿੱਚ ਦਰਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਹੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

20. ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ 'ਲਾਗਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ' 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਗਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂ ਅਸਲ ਲਾਗਤ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਾਗਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕਿਸ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਲਾਗਤ ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 'ਲਾਗਤ' ਸ਼ਬਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖੰਡ 70 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਬੇਸ ਲਾਗਤ

ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਪ- ਖੰਡ 70.1, 70.2 ਅਤੇ 70.7 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

21. ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪਟਵਾਲੀਆ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਭਾਵੁਕ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਉਪ- ਖੰਡ 70.3(xi) ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸਿਵ ਐਮ.ਵੀ.ਆਰ. (ਜੇ.ਵੀ.) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. 41 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤੱਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਲਗਭਗ 210 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। 41 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤੱਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਸ ਰੇਟਾਂ ਜੋ ਕਿ 77.70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕੀਮਤ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਰਕਮ ਵਜੋਂ 127 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਠੇਕੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਲਗਭਗ 60% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਪਟਵਾਲੀਆ ਨੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਅਕਤੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: (i) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਕੋਲ ਕਾਰਬਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ[1], (ii) ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ[2] ਅਤੇ (iii) ਭਾਖੜਾ ਬਿਆਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਵਿਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [3]।

22. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨੀਰਜ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਗੁਰੂਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਧਰੁਵ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ

ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜੋ ਵਾਜਬ ਵੀ ਸੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਆਈਟਮ ਰੇਟ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਟੂਮਨ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਲਈ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਬੀ. (ਭਾਵ ਕੰਮ ਦੇ ਬਿਟੂਮਨ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ) ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਪੀਬੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦਾ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਅੰਕੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਮਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਜਾਂ ਸਟੀਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪਾਠਕ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੋਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀਮੈਂਟ, ਸਟੀਲ ਅਤੇ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀਆਂ ਬੇਸ ਰੇਟਾਂ ਜਾਂ ਬੋਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਦਰਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ । ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ । ਇਹ ਦਰਾਂ ਟੈਂਡਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

1. (2006) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 445
2. (2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 49
3. (2010) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 701

ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ

ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

23. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ (2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 459) ਅਤੇ (2015) 1 ਆਰਬਿਟਰਲ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 129 ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 27 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"27. ਸਾਓ ਪਾਈਪਾਂ [(2003) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705: ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2003 ਐਸ.ਸੀ. 2629] ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਰੇਕ ਸਿਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ "ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੀਤੀ" ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ। ਰੇਨੂਸਾਗਰ (ਰੇਨੂਸਾਗਰ ਪਾਵਰ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਕੰਪਨੀ 1994 Supp.(1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 644] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। "

24. ਸ੍ਰੀ ਧਰੁਵ ਮਹਿਤਾ ਜੋ 2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 460 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਵੱਕਲ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ.-ਵੀ.ਈ.ਈ. (ਜੇ.ਵੀ.) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਗੇੜ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਇਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਸਟੋਪੇਲ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਸੰਭਵ ਵਿਆਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਭ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੁਵੱਕਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 21 ਅੰਤਰਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

(i) ਭਾਨੂ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਅਰਚਨਾ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ[4] ।

"29. "ਮੁੱਦਾ ਐਸਟੋਪਲ" ਅਤੇ "ਰੈਜੂਡੀਕੈਟਾ" ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ. (ਦੇਖੋ ਥੋਡੇ ਬਨਾਮ ਥੋਡੇ [(1964) 1 AllER 341: (1964) 2 ਡਬਲਯੂ.ਐਲ.ਆਰ. 371: 1964P 181 (ਸੀ.ਏ.)])

30. ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਐਸਟੋਪੇਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਐਸਟੋਪਲ ।

31. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਮੁੱਦਾ ਐਸਟੋਪਲ" ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਥੋਡੇ ਵਿਚ [(1964) 1 All ਈ.ਆਰ. 341: (1964) 2 ਡਬਲਯੂ.ਐਲ.ਆਰ. 371: 1964 ਪੰਨਾ 181 (ਸੀ.ਏ.)] ਲਾਰਡ ਡਿਪਲਾਕ ਨੇ ਕਿਹਾ: (All ਈ.ਆਰ. p.352 ਬੀ-ਡੀ)

"ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਐਸਟੋਪਲ' ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ

ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਉਸੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਵ ਇਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ.... ਜੇ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅਸਫਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੁਣ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਰੇਮ ਜੁਡੀਕੈਟਾਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਸੰਪਾਦਕ: ਥੋਡੇ [(1964) 1 ਆਲ ਈ.ਆਰ. 341: (1964) 2 ਡਬਲਯੂ.ਐਲ.ਆਰ. 371: 1964 ਪੰਨਾ 181 (ਸੀ.ਏ.)] ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਸਾਰੇ ਈ.ਆਰ. ਪੀ 352, ਬੀ-ਐਫ)"

ਐਸਟੋਪੇਲ ਪ੍ਰਤੀ ਰੇਮ ਜੁਡੀਕੈਟਮ ਇੱਕ ਆਮ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਉਸੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਵ ਇਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਲਾਤੀਨੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰੇਮ ਜੁਡੀਕਾਟਮ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਜ਼ਿਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅਸਫਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੁਣ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਰੇਮ ਜੁਡੀਕੈਟਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਲਾਤੀਨੀ ਮੈਕਸਿਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਇੱਕ ਵਰਤੋਂ ਹੈ “ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਦੋ ਵਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ” ਦੀ ਇਸ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੌਸਾ ਇਸਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਲਾਤੀਨੀ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਮੁੱਦਾ ਐਸਟੋਪੇਲ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਸੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਕੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੱਖਰੇ ਮੁੱਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਆਮ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੋ ਉਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਕਰੋ ਕਿ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੀ।

32. ਬਾਰਬਰ ਬਨਾਮ ਸਟੈਫੋਰਡਸ਼ਾਇਰ ਕਾਊਂਟੀ ਕੌਂਸਲ [(1996) 2 ਆਲ ਈ.ਆਰ. 748 (ਸੀ.ਏ.)] ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਾਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਛੱਡ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ। [ਦੇਖੋ C (A ਨਾਬਾਲਗ) ਬਨਾਮ ਹੈਕਨੀ ਲੰਡਨ ਬਰੋ ਕੌਂਸਲ [(19961) ਆਲ ਈ.ਆਰ. 973: (1996)1 ਡਬਲਯੂ.ਐਲ.ਆਰ. 789 (ਸੀ.ਏ.)]"

(ii) ਗੋਧਰਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸਿਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ[5]

"11. ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਕਸਰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਖਿਆ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੀਮੇਕ ਵੀ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵਿਹਾਰਕ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇੰਨਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਅਰਥ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਧਿਰ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਕੋਰਬਿਨ ਆਨ ਕੰਟਰੈਕਟਜ਼, ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ 249 ਅਤੇ 254-56).

xxx xxx xxx

18. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਅਨੀਮੇਂਦਰ ਕਿਸਨ ਮਿੱਤਰ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਐਸ.ਸੀ. 15: 1950 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 30, 46] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵਾਂਗੇ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਇਸ ਲਈ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਸਾਧਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

---

[5] (1975) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 199

(iii) ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਮੋਹਨਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ"32।

“32. ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੈਂਕ ਹਨ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੈਇੱਛਤ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਪੈਨਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1995 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਜੋਖਮ ਸਹਿਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ((ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਧੇਰੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)"।

25. ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ। ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੇਬਰ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਸੀਮੈਂਟ, ਸਟੀਲ ਆਦਿ ਲਈ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਗ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਕਮੀ। ਇਸ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਫਲ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਟੈਂਡਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਬੇਸ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਫਾਰਮੂਲਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

26. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਾਕਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮੂਲਾ ਬੇਸ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੀ ਹੈ? ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ

ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਜੋ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੇਬਰ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਸੀਮੈਂਟ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਸਟੀਲ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਸਪੇਅਰਜ਼ ਕੰਪੋਨੈਂਟ, ਬਿਟੂਮਨ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਆਦਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਕਤ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਕਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਬੇਸ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਮ ਸਮਝ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹ ਬੇਸ ਪ੍ਰਾਈਸ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਮ ਸਮਝ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਫਾਰਮੂਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੈ।

---

[6] (2009) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 313

27. ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਰਾਦਾ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਮੇਂ ਬੇਸ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰਾਏ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

28. ਖੰਡ 70.3 (xi) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਰਤ, ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਸਪੇਅਰਜ਼, ਅਤੇ ਪੀ.ਓ.ਐਲ. (ਪੈਟਰੋਲ, ਤੇਲ ਅਤੇ ਲੂਬਰਿਕੈਂਟਸ) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 20%, 20% ਅਤੇ 10%। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ

ਵੇਰੀਏਬਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਸੱਤਵਾਂ ਭਾਗ 'ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ' ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਇਹ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਤੁਲਨ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ "50-(x +y+z)" ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ x, y ਅਤੇ z ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ 50% ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਦੋਂ ਫਾਰਮੂਲੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ x, y ਅਤੇ z ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ 50% ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਪਟਵਾਲੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਾਈਵ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ।

29. ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ "ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀਆਂ" ਦਾ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸਮੱਗਰੀ G ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁੱਲ 100% ਰਹੇ। ਇਸ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਢੰਗ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਦੇ ਇਨਪੁੱਟ ਨਾਮਾਤਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਲਈ ਉੱਚ ਲਾਗਤ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦੇ ਕੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੀ ਵਧ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਇਰਾਦਾ ਫਾਰਮੂਲੇ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਣ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। । ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸੀ.ਓ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਉਪ- ਖੰਡ 703 (xi) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟ ਵਿੱਚ 'ਅਸਲ' ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਲਾਗਤ ਨਾਲ। ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ x, y, z ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਸਲ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬੇਸ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਵਧੇਰੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

30. ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਸਮੀਖਿਆ ਬੋਰਡ (ਡੀ.ਆਰ.ਬੀ.) ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ।

". . . ਡੀ) ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਭਾਵ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੇਸ ਕੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਈ) ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਬੇਸ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਵਿਚ ਆਧਾਰ ਦਰਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ.ਓ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਉਪ ਖੰਡ 70.5 ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸ ਲਾਗਤ ਸੂਚਕਾਂਕ ਜਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਉਹ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਬੋਲੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੰਮ ਦੇ ਬਿਟੂਮਨ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਲਈ ਉਪ-ਖੰਡ 70.3 (ਵੀ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

$$V_b = \frac{0.85}{} \times P_b \times R_1 \times (B_1 - Bg)$$

ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਕਮੀ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬੀ ਨੂੰ 'ਬੋਲੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈ.ਓ.ਸੀ. ਰਿਫਾਇਨਰੀ ਮਥੁਰਾ ਵਿਖੇ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਔਸਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਚੂਨ ਕੀਮਤ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਬੇਸ ਕੀਮਤ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਪ੍ਰਚੂਨ ਕੀਮਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਬੇਸ ਪ੍ਰਾਈਸ ਹੈ।

f) ਹਰ ਮਹੀਨੇ x, y ਅਤੇ z ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲ ਖਪਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਲੇਬਰ ਅਤੇ ਪੀ.ਓ.ਐਲ. ਆਦਿ ਵਾਂਗ ਟੈਂਡਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਚਾਹੇ ਆਈਟਮ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜੋ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਮੈਂਟ, ਸਟੀਲ ਅਤੇ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਅਸਲ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

g) BOQ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ BOQ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ BOQ ਲਾਗਤਾਂ ਲਈ ਉਸੇ ਡੈ ਅਧਾਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਭਾਵ ਬੇਸ ਪੀਰੀਅਡ ਸਿਰਫ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ।

h) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਲਈ ਭਾਰ ਕਾਰਕ x, y ਅਤੇ z ਦੇ ਦੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਪਦੰਡ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਲਾਗਤ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਉਸੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਲਾਗਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬੇਸ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਗਣਨਾ ਸਿਰਫ ਬੇਸ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ- ਖੰਡ 70.3 (xi) 8 ਸੀ.ਓ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟ ਵਿੱਚ 'ਅਸਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਵੇਗਾ।

31. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੀ.ਏ.ਬੀ. ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫਾਰਮੂਲਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ:

“x, y, z ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਉਪ- ਖੰਡ 70.3 (9) ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, p (x, y, z) ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ

$$= \frac{\text{Cost of material consumed during the month}}{\text{Work done in that month as per IPC}} \times 100$$

$$\frac{\text{Quantity of material consumed during the month} \times \text{Rate of material}}{} \times 100$$

ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਬੇਸ ਰੇਟਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਬੇਸ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀਆਂ ਬੀਓਕਿਊ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਿਟੂਮਨ, ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬੇਸ ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਗਿਣਤੀਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਜਕ ਬੇਸ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਬੀਓਕਿਊ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਗਿਣਤੀਕਾਰ ਵੀ ਬੇਸ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਿਣਤੀਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਦਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਦਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

32. ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਸ ਲਾਗਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੀਮਤ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦੋ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਬੇਸ ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਾਰਕ (x, y ਅਤੇ z) ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਕਾਰਕ b 1-bo/bo ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ। ਇਸ ਨੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੇਸ ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ 'ਤੇ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਸੀ।

33. ਅਸੀਂ ਡੀ.ਆਰ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

34. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਬਹੁਮਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਨੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬੇਸ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਭਿੰਨ ਪਹੁੰਚ ਆਈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਬੇਸ ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਬਹੁਮਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਇਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਮੀਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹਨ। ਜੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ:

"13. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ/ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੰਬਰ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ, 2008 ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.-12 ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਸੀਮੈਂਟ, ਸਟੀਲ, ਬਿਟੂਮਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦੇ ਮੂਲ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਬੋਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਸ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ।

ਮਹੀਨਾ	ਸੀਮਿੰਟ	ਸਟੀਲ	ਬਿਟੂਮਨ	ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ	ਕੁੱਲ
(a) ਨਵੰਬਰ 2008	51.4%	5.22%	15.81%	23.83%	50%
(b) ਦਸੰਬਰ 2008	2.06%	2.44%	14.53%	30.96%	50%

ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

IPC-12

ਮਹੀਨਾ	ਸੀਮਿੰਟ	ਸਟੀਲ	ਬਿਟੂਮਨ	ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ	ਕੁੱਲ
(a) ਨਵੰਬਰ 2008	9.52%	10.21%	50.82%	(-) 20.55%	50%
(b) ਦਸੰਬਰ 2008	3.71%	4.78%	55.35%	(-)13.84%	50%

ਉਪਰੋਕਤ ਵੇਰਵੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਜੋ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ

ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ Pb, Pc, Ps ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਾਤਰਾ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ੀਰੋ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ "ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ" ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਜੇ ਅਸੀਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ / ਗਿਰਾਵਟ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅੰਕੜੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇ ਲਚਕਦਾਰ ਫੁੱਟਪਾਥ ਦਾ ਕੰਮ (ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.-12 ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਟੂਮਨ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧੇਰੇ ਹੈ) ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਖਪਤ ਭਾਰ ਦੁਆਰਾ 4 ਤੋਂ 5% ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁੱਲ ਆਦਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਿਵੇਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀਮਤ ਦਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਦੇਵਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਮਿਲੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਤਰਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕੀਮਤ ਦੇ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਡੈਬਿਟ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਬੇਤੁਕੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੇਬਰ ਪੀ.ਓ.ਐਲ., ਪਲਾਂਟ/ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਸੀਮੈਂਟ, ਸਟੀਲ, ਬਿਟੂਮਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਵਰਗੇ ਹਿੱਸੇ ਆਰ ਦਾ

ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਾਂ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ BOQ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਸ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵੀ ਬੀਓਕਿਊ ਦਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਫਾਰਮੂਲਾ ($ਬੀ_1$-$ਬੀ_0$) ਦੇ ਤੀਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰਾਂ ਲਈ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ) ਜਿੱਥੇ ਬੀ 1 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀ 0 ਬੋਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ 28 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਮਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉੱਚੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੀਮਤ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। "

35. ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਤਰਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਿਟੂਮਨ ਦੇ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਬੇਸ ਰੇਟ ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ।

36. ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

37. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਤੀਜੇ ਇਹ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (s) ਨੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਬਿਟੂਮਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ (ਵਾਂ) ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੁਬਿਧਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ

ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੀ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਯੰਤਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਜੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਜੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕੋ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਚਾਹੇ ਉਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਭਿਆਸ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਲੰਬਿਤ ਪਏ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ਼ੂ ਐਸਟੋਪੇਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗਾ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਿਟੂਮਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਗਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi